

**UCHWAŁA NR XXVIII/241/16
RADY MIEJSKIEJ W ŁAPACH**

z dnia 21 grudnia 2016 r.

**w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Miasta i Gminy Łapy na 2017 rok.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446, poz. 1579) oraz art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487) w związku z art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016 r. poz. 224, poz. 437) Rada Miejska w Łapach uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Miasta i Gminy Łapy stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

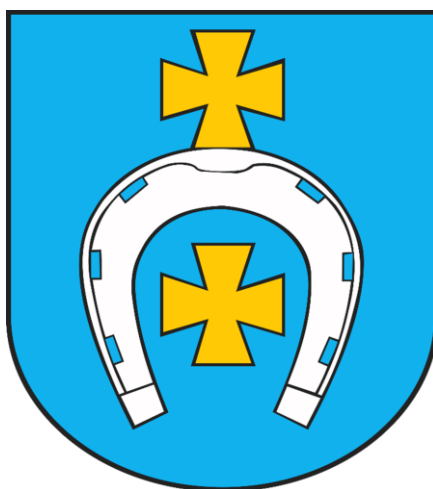
§ 2. Realizację zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Miasta i Gminy Łapy na rok 2017 powierza się Burmistrzowi Łap.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2017 roku.

Przewodniczący Rady

Sławomir Jan Maciejewski

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA TERENIE MIASTA I GMINY ŁAPY
NA ROK 2017**

Łapy, grudzień 2016 rok

SPIS TREŚCI:

WPROWADZENIE	2
I. DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEZNIENÍ	6
II. DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEZNIENÍ W MIEŚCIE I GMINIE ŁAPY	10
III. ANALIZA SWOT	22
IV. CELE, ZADANIA I DZIAŁANIA W ZAKRESIE PROGRAMU	25
V. KIERUNKI DZIAŁAÍ	36
VI. INTERESARIUSZE PROGRAMU	37
VII. REALIZATORZY PROGRAMU	37
VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	37
POSTANOWIENIA KOÍCOWE I WNISOKI	38

WPROWADZENIE

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Miasta i Gminy Łapy na rok 2017 określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki, minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków, jak również określa sposób realizacji zadań własnych gminy wynikających z **art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2012 r. poz. 1356 ze zm.)**. Ustawa określa kierunki polityki państwa wobec alkoholu. Kompleksowo reguluje zagadnienia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, wskazuje zadania z tego zakresu oraz podmioty odpowiedzialne za ich realizację, określa źródła finansowania tych zadań, reguluje funkcjonowanie rynku napojów alkoholowych, określając zasady kontroli obrotu tymi napojami, reguluje dziedzinę promocji i reklamy napojów alkoholowych, a także formułuje przepisy karne dotyczących obrotu i reklamy alkoholu. Ustawa wprowadza ponadto regulacje dotyczące postępowania wobec osób nadużywających alkoholu, określa podstawy leczenia odwykowego oraz wskazuje kompetencje i zadania Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

„Uzależnienie od alkoholu jest chorobą chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną. Nie jest możliwe całkowite jej wyleczenie, a jedynie zahamowanie narastania jej objawów i szkód zdrowotnych z nią związanych. W świetle nowoczesnej wiedzy uzależnienie od alkoholu jest chorobą wieloczynnikową, bio–psycho-społeczną, uszkadzającą funkcjonowanie człowieka w sferze somatycznej, psychologicznej, społecznej i duchowej” (Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych).

Problemy wynikające z picia alkoholu oraz stosowania środków uzależniających stanowią obecnie jedną z ważniejszych kwestii społecznych. Zjawiska te mają bowiem istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia Polaków, zdolność do konkurencji na wymagającym rynku pracy, a także na relacje interpersonalne w środowisku rodzinnym. Według Światowej Organizacji Zdrowia, alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji. Większe ryzyko niesie za sobą palenie tytoniu i nadciśnienie tętnicze. Ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek ze spożywaniem alkoholu. Szkody wynikające z jego nadużywania występują w bardzo różnych obszarach polskiej rzeczywistości. Nie można ich uniknąć, ale można zmniejszyć ich rozmiary i dotkliwość. Picie alkoholu w dalszym ciągu postrzegane jest jako swoisty sposób na życie, na rozwiązywanie problemów. Należy stwierdzić, że alkohol we wszystkich jego postaciach jest łatwo dostępny i nie ma problemu z jego nabyciem. Istotny jest również fakt nasilania się zjawiska systematycznego picia oraz zwiększenia picia wśród młodzieży, jak również ścisły związek

między wczesną inicjacją alkoholową a spożywaniem dużych ilości alkoholu, zażywania narkotyków i przestępczością.

Problem uzależnienia od alkoholu jest znaczący zarówno w skali kraju, jak również w wymiarze lokalnym i regionalnym. Dlatego też, obowiązek podejmowania działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych należy do zadań własnych gminy. Nadmierne spożywanie alkoholu oraz zażywanie innych substancji psychoaktywnych stanowi poważny problem, zarówno dla pojedynczych jednostek, jak i ogółu społeczeństwa. Alkoholizm i narkomania w dzisiejszych czasach, stały się trudnymi problemami społecznymi, które stanowią obecnie duże wyzwanie cywilizacyjne, o szerokim zasięgu.

W XI 2016r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Łapach odbyła się konferencja pt. „Dzieci i młodzież wobec współczesnych zagrożeń”. Wydarzenie stanowiło integralną część Kampanii Społecznej pod hasłem „Nie wiedzieć, to być w zagrożeniu” realizowanej przez ośrodek na rzecz profilaktyki, diagnostyki oraz przeciwdziałania w sytuacjach zagrożeń, na jakie narażona jest współczesna młodzież.

W ramach kampanii zorganizowane zostały:

1. Konkurs plastyczny dla dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym objętych wsparciem asystentów rodziny
2. Spektakl profilaktyczny, przygotowany przez młodzież, który dotyczył problematyki m.in. przemocy, agresji. Inscenizacja prezentowana jest na terenie powiatu białostockiego i wysokomazowieckiego.

Konferencja, z racji niezwykle aktualnej, wielowymiarowej i istotnej tematyki, spotkała się z dużym zainteresowaniem ze strony uczestników. Tematyka konferencji skupiała się wokół szeroko rozumianych zagrożeń na jakie narażony jest młody człowiek w dzisiejszym świecie. Prezentowane zagadnienia dotyczyły m. in.: zaburzeń odżywiania, niebezpieczeństw wynikających z dostępu młodzieży do substancji odurzających, trudności wynikających z niewłaściwego funkcjonowania systemu rodzinnego (przemoc w rodzinie), zjawiska przestępczość nieletnich, a także niebezpieczeństw wpływających z wzorców obecnych w mass mediach.

Konferencja zakończona została spektaklem „Przez pryzmat....”, przygotowanym przez młodzież ze szkół z terenu gminy Łapy. Spektakl poruszał ważne dla młodzieży problemy, opisywał zjawiska, które młodzi ludzie znają ze swojego życia. Aktorzy zadbali o odpowiednią charakterystykę i scenografię, a ich wypowiedzi, przeplatane znakomicie dobranymi utworami muzycznymi, zmuszały do refleksji.

Refleksja nad omawianymi w trakcie konferencji obszarami skłoniła do tego, by jeszcze uważniej przyjrzeć się negatywnym zjawiskom, które mogą stwarzać niebezpieczeństwo dla optymalnego rozwoju dzieci i młodzieży oraz próbować im przeciwdziałać.

W celu zapobiegania patologiom społecznym oraz zmniejszenia rozmiarów zjawisk już występujących, Miasto i Gmina Łapy prowadzi szereg działań, ukierunkowanych na aktywne przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom społecznym oraz minimalizowanie tych, jakie już występują. Adresatem programu jest szerokie grono odbiorców, a w tym m. in. osoby uzależnione i zagrożone patologiami społecznymi wraz ze swoimi rodzinami, jednostki zajmujące się pracą z rodzinami dysfunkcyjnymi, w których występują problemy związane z uzależnieniami, placówki oświatowe, instytucje kultury, pracownicy Urzędu Miasta i Gminy Łapy, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz wszyscy, którym zależy na promowaniu zdrowego stylu życia, wolnego od nałogów oraz na szerzeniu idei trzeźwości w środowisku lokalnym, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

Podstawą prawną podejmowanych działań w zakresie działań profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych jest, jak wskazano, **Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi**, w obszarze profilaktyki i terapii narkomanii – **Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. O przeciwdziałaniu narkomanii**, w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie – **Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie**.

Program przedstawia zadania własne gminy wynikające z **art. 4a Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. z późn.zm.** Zgodnie z treścią tej ustawy zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych, programach opiekuńczo – wychowawczych socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,

- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13[1] i 15 ustawy oraz występowanie przed sadem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- wspieranie zatrudnienia socjalnego w centrach integracji społecznej poprzez pomoc finansową.

Gminny Program zawiera równocześnie zadania własne gminy w obszarze profilaktyki i terapii narkomanii zapisane w **Ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii** (Dz. U. Nr 179, poz. 1485 z późn . zm.) oraz działania w ramach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – zgodnie z **Ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie** (Dz. U. Z 2005r. Nr 180 poz. 1493) .Należą do nich :

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu i narkotyków; udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii
- pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii;
- pomoc społeczna osobom i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Do zadań własnych gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie należy w szczególności :

- tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie ;
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- opracowanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie ;
- prowadzenie gminnych ośrodków wsparcia.

Realizacja w/w zadań jest prowadzona w postaci **Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Miasta i Gminy Łapy**, uchwalanego corocznie przez Radę Miejską w Łapach. Gminny Program stanowi element realizowanych przez samorząd lokalny celów polityki społecznej ujętych w Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łapy na lata 2014-2021.

I. DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEZNIENI

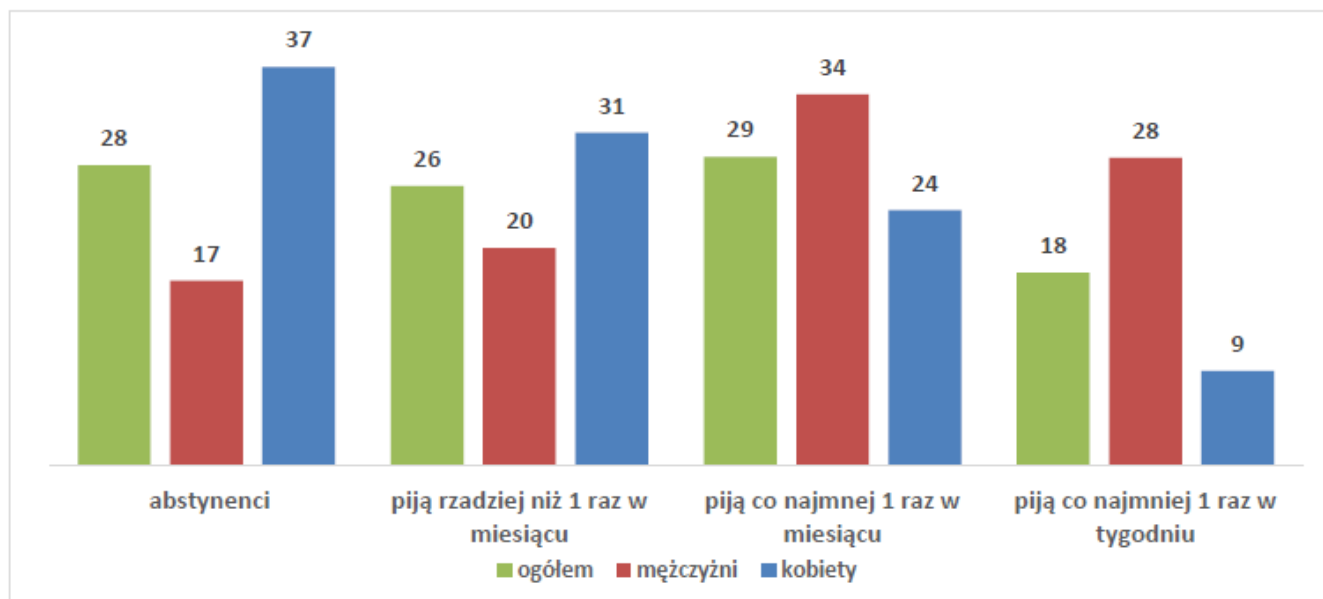
Problem uzależnienia od alkoholu – mimo podejmowanych od wielu lat działań mających na celu zwiększenie świadomości na temat konsekwencji jego nadużywania oraz dostępności do świadczeń terapeutycznych związanych z leczeniem uzależnień – stale utrzymuje się na wysokim poziomie. Problem ten jest znaczący zarówno w skali lokalnej, regionalnej, jak również całego kraju. Według Ministerstwa Zdrowia w Polsce żyje około 600-700 tys. alkoholików - 2 procent społeczeństwa. Tych jednak, którzy nadużywają, a alkoholikami nie są, jest znacznie więcej. To aż 12 proc. Polaków.

Uzależnienie od alkoholu jest postępującą i śmiertelną chorobą. Niezależnie od skali, a także jakości podejmowanych działań, problem alkoholowy był, jest i będzie przyczyną wielu negatywnych zjawisk zachodzących w różnych obszarach życia społecznego, ekonomicznego, ale przede wszystkim będzie zawsze wielką tragedią zarówno każdej osoby uzależnionej, jak i jej współuzależnionej rodziny. Piętno, jakie problem ten wywiera na dzieciach i ich dalszym życiu, jest bardzo silne. Kluczową rolę w polskim systemie rozwiązywania problemów alkoholowych odgrywają samorządy gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi są odpowiedzialne za rozwiązywanie problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych.

Odsetek osób dorosłych pijących napoje alkoholowe zmniejszył się o ponad 2 punkty procentowe. Całkowitą abstynencję w ciągu ostatnich 12 miesięcy zadeklarowało blisko 28% badanych osób. Odsetek kobiet pijących alkohol zmniejszył się z około 66% w 2009 r. do 63% w 2014 r. Wśród mężczyzn również spadł z 85% do 83%. Najliczniejszą grupę pijących alkohol stanowią osoby w wieku 30-49 lat.

Kobiety o wiele rzadziej niż mężczyźni deklarowały częstsze picie alkoholu, choć dysproporcje te są stopniowo coraz mniejsze. Do picia alkoholu co najmniej 1 raz w tygodniu przyznał się co 3 pijący mężczyzna, a tylko co 7 pijąca alkohol kobieta.

Wykres 4 Picie alkoholu w ciągu ostatnich 12 miesięcy (dane w procentach)

Nadmierne spożywanie alkoholu to problem społeczny dzisiejszych czasów. Istnieje on od wielu lat i w chwili obecnej jest niezwykle aktualny, szczególnie wśród młodzieży, dlatego też z oczywistych względów napawa niepokojem. W 2007 roku na terenie Polski przeprowadzone zostało badanie ankietowe ESPAD (Europejski Program Badań Ankietowych w szkołach na temat używania alkoholu i narkotyków). Badanie dotyczyło uczniów trzecich klas gimnazjalnych oraz drugich klas ponadgimnazjalnych. Badanie koordynowane było przez Instytut Psychiatrii Neurologii w Warszawie. Wyniki badania dowodzą, że najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną używaną zarówno przez młodzież jak i osoby dorosłe jest alkohol. Biorąc po uwagę osoby młode próby picia ma za sobą 90,2% gimnazjalistów z klas trzecich i 94,8% uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych. W czasie ostatniego roku przed badaniem jakiejkolwiek napoje alkoholowe spożywało 78,9% młodszych uczniów i 92% uczniów starszych. Obawą napawa fakt, że odsetek osób młodszych nie różni się znacznie od odsetka dorosłych konsumentów.

Tabela 1. Picie napojów alkoholowych¹

Poziom klasy		1995	1999	2003	2007
II klasa gimnazjum	Kiedykolwiek w życiu	92,8	90,3	92,5	90,2
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	77,3	82,0	84,9	78,9
	W czasie 30 dni przed badaniem	50,4	61,1	65,8	57,3
II klasy szkół ponadgimnazjalnych	Kiedykolwiek w życiu	96,5	96,6	96,7	94,8
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	88,0	93,8	93,4	92,0
	W czasie 30 dni przed badaniem	65,6	78,1	78,9	79,5

Źródło: Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2007 r.

Porównywalny odsetek osób młodszych i starszych w konsumpcji alkoholu wskazuje na przemiany obyczajowe w zakresie używania alkoholu, a równocześnie powoduje zaniepokojenie, że spożycie alkoholu przez piętnastolatków nie jest niczym zaskakującym. Analizując spożywanie napojów alkoholowych pod względem płci zauważa się, że wartość wskaźnika „picia kiedykolwiek” zarówno wśród dziewczyn jak i chłopców jest niemal identyczna. Niewielkie różnice w płci odnotowuje się, gdy rozpatruje się picie w ciągu 30 dni przed badaniem. Wśród dorosłych osób pijących zdecydowana większość to mężczyźni. Biorąc pod uwagę populacje nastolatków te proporcje są niemal wyrównane. Wśród młodzieży, zarówno w klasach gimnazjalnych jak i ponadgimnazjalnych największą popularnością cieszy się piwo, na drugim miejscu jest wódka a na trzecim wino. Wszystkie napoje są bardziej popularne w klasach ponadgimnazjalnych niż w klasach gimnazjalnych. Porównując wyniki z 2007 roku z wcześniejszymi badaniami ESPAD widoczne są niewielkie zmiany w rozkładzie miejsca picia. Wśród uczniów młodszych rósł odsetek pijących w domu własnym lub u kogoś innego, spadały natomiast pijących w barze, pubie lub dyskotecie. W grupie starszej obserwujemy podobne tendencje z tą różnicą, że nie uległa zmianie popularność barów i pubów jako miejsca picia.

Spożycie alkoholu w ciągu ostatnich 25 lat w Polsce. W 1989r. każdy Polak średnio spożywał 6,8 l etanolu, a w 2013r już 9,25 l.

Z przeprowadzonych badań przez GUS wynika iż, zazwyczaj Polacy spożywają alkohol głównie dla relaksu (do takiej konsumpcji przyznaje się 65% ankietowanych), natomiast 15% respondentów przyznaje, że zostali zachęcani do spożycia alkoholu przez znajomych, pozostali natomiast:

Według danych szacunkowych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych kształtują się następująco:

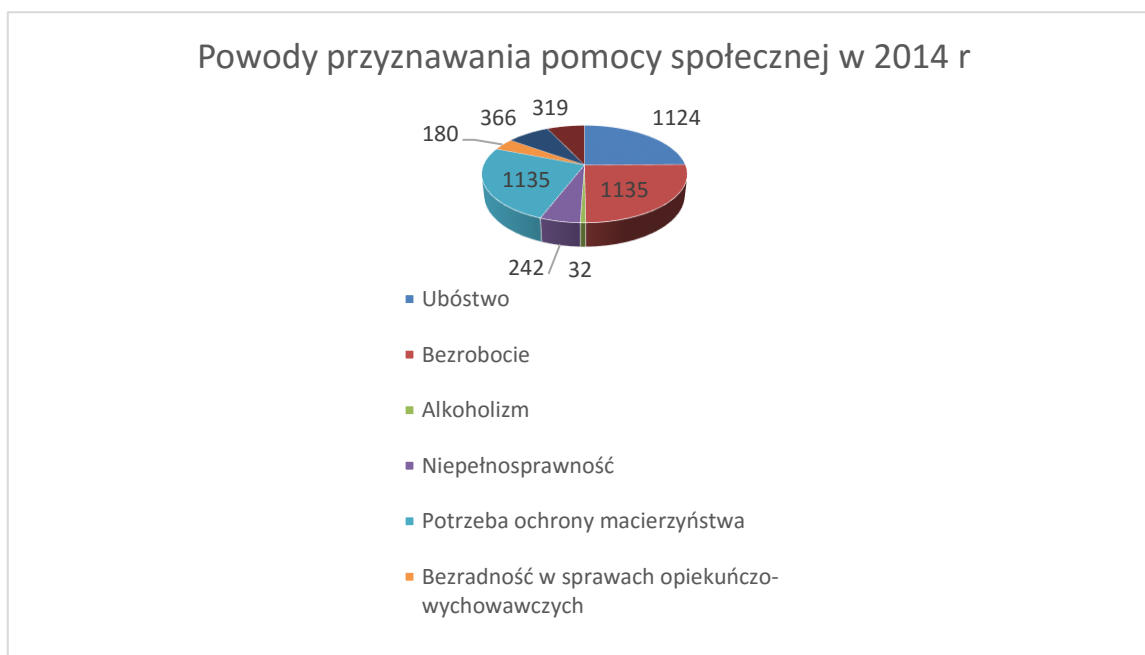
<i>Różne kategorie problemów alkoholowych</i>	<i>Populacje osób</i>	<i>W Polsce</i>	<i>W mieście 350 tys. mieszkańców</i>
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	około 2 % populacji	około 800 000	około 7 000
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	około 4 % populacji	około 1 500 000	około 14 000

Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholowych	około 4 % populacji	około 1 500 000	około 14 000
Osoby pijące szkodliwie	5 -7 % populacji	około 2 000 000 – 2 500 000	około 17 500 – 24 500
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	około 2 000 000 osób dorosłych i dzieci	około 20 000 osób dorosłych i dzieci

Przekładając to na społeczność miasta i gminy Łapy – 22 040 mieszkańców- wynika iż 440 to statystycznie uzależnieni od alkoholu, a 1102-1542 to osoby pijące szkodliwie.

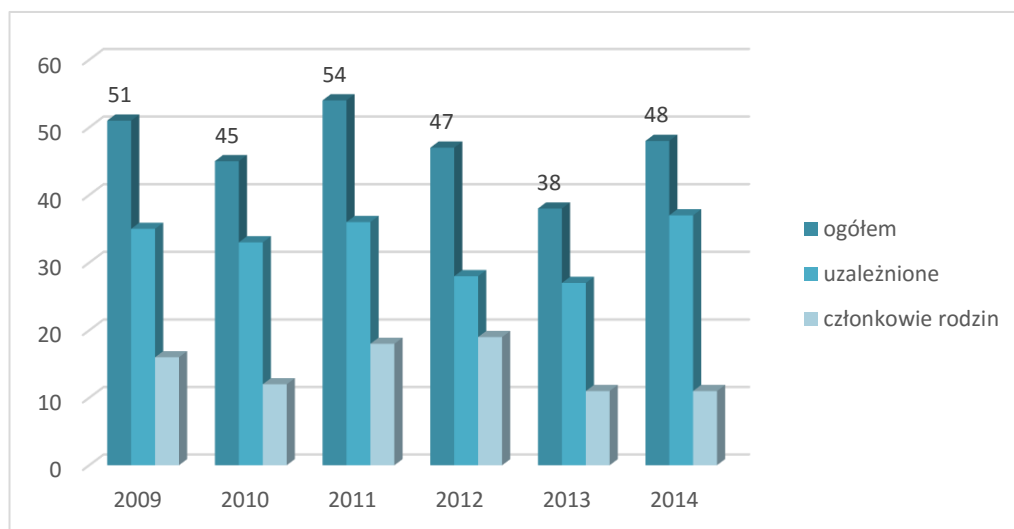
II. DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ W MIEŚCIE I GMINIE ŁAPY

Nadużywanie napojów alkoholowych stanowi dziś bezspornie jeden z poważniejszych problemów w naszym społeczeństwie. Szerzące się zjawisko alkoholizmu dotyka wielu mieszkańców kraju i nie respektuje płci, wieku ani statusu intelektualnego. Jego rozmiary i niszczycielskie działanie dają się obserwować wśród klientów pomocy społecznej. Gmina i miasto Łapy niestety nie są wolne od problemu alkoholizmu . Z 6854 beneficjentów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łapach w 2014 roku, 32 osób (liczba osób w rodzinach) ubiegających się o pomoc, swą trudną sytuację życiową tłumaczyło problemem alkoholowym.

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łapach.

Poniżej przedstawione są dane ilościowe Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, z podziałem na lata 2009-2014, dotyczące liczby wezwań na posiedzenia podzespołu ds. rozmów z uzależnionymi

Aby eliminować niekorzystny wpływ alkoholizmu na społeczność gminy, konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym oraz różnych form promocji zdrowego stylu życia. Ważną rolę odgrywają w tym procesie uchwalane corocznie programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach przysługujących jej uprawnień działania.

W 2014/2015r. w większości łapskich szkół prowadzone były diagnozy spożywania alkoholu i substancji odurzających na podstawie których, można określić rozmiar ww. problemu wśród młodzieży.

Wszelkie działania w zakresie prowadzenia oddziaływań profilaktycznych (upowszechnianie sportu i rekreacji, programy profilaktyczne, itp.), są jedną z najskuteczniejszych form zapobiegania negatywnym zjawiskom występującym w pyskowskich placówkach oświatowych. Szczególnie ważną rolę odgrywają programy profilaktyczne, które realizowane są przez wszystkie szkoły na terenie Gminy i podlegają ciągłej ewaluacji, dzięki czemu na bieżąco uwzględniają istniejące w środowisku potrzeby. Zajęcia profilaktyczne na terenie szkół prowadzone są przez pedagogów szkolnych i psychologów i obejmują wybrane klasy. Ponadto prowadzone są zajęcia o charakterze wspierającym dla uczniów zagrożonych patologią i wykluczeniem społecznym w formie indywidualnej i grupowej w zależności od potrzeb.

W jednej ze szkół zostały przeprowadzone badania ankietowe diagnozujące poczucie bezpieczeństwa gimnazjalistów w szkole z uwagi na różnego rodzaju zagrożenia pojawiające się w środowisku szkolnym. Badaniami zostali objęci uczniowie wszystkich klas pierwszych, klas

integracyjnych, klas drugich i trzecich gimnazjum. W badaniu wzięło udział 195 uczniów, w tym 92 dziewcząt oraz 103 chłopców.

Na podstawie przeprowadzonych badań stwierdzono:

1. Ponad 90% uczniów w szkole czuje się bezpiecznie.
2. Prawie połowie uczniów (40,6%) nie przytrafiła się w szkole żadna sytuacja związana z przemocą, pozostali zaś najczęściej doświadczają przezywania, obmawiania, wyśmiewania i wulgaryzmów.
3. W szkole nie ma wymuszania pieniędzy.
4. Ponad 32% uczniów unika konfrontacji ignorując zaczepki, natomiast co czwarty uczeń próbuje rozwiązać konflikty bez przemocy.
5. Znacząca liczba uczniów nie otrzymała w szkole propozycji środków uzależniających
 - a. narkotyków - 94, 36%
 - b. propozycji alkoholu- 88, 71%
 - c. propozycji papierosów- 78, 97% uczniów.

Najczęściej uczniom proponowano papierosy- 39 osobom. największy odsetek stanowią chłopcy z III klasy. Do otrzymania propozycji alkoholu przyznaje się 19 uczniów co stanowi niecałe 10 % ogółu. Są to znowu chłopcy z klas III. 9 osobom zaproponowano środki odurzające. Otrzymane propozycje nie są równoznaczne z przyjęciem propozycji.

6. Żaden z badanych uczniów nie eksperymentował z dopalaczami i nie używał środków odurzających.
7. Gimnazjaliści częściej niż w poprzednich latach rozmawiają ze swoimi rodzicami na temat zagrożeń.
8. W przypadku jakiegoś zagrożenia najwięcej uczniów poinformowałoby o takiej sytuacji rodzica i wychowawcę.
9. Uczniowie wysoko oceniają swoją asertywność wystawiając jej notę na 4.97.
10. W dalszym ciągu uczniowie chcą poszerzać swoją wiedzę na temat przeciwdziałania agresji i zapobiegania uzależnieniom.

Ponadto w ramach pracy profilaktyczno- wychowawczej w szkole realizowane są rokrocznie następujące działania:

- Program profilaktyczno- edukacyjny „Nie bądź obojętny”,
- Program profilaktyczny „Papierosom powiedz NIE”
- Przeciwalkoholowy program profilaktyczny „ Szkoła dobrego wyboru”
- Zajęcia profilaktyczno- edukacyjne z wykorzystaniem wideoteki,
- Prezentacje multimedialne na szkolnym telebimie,

- Program „Trzymaj formę” promujący zdrowy styl życia,
- Wywiady profilaktyczne dla rodziców,
- Prewencyjne spotkania z asystentem policji ds. nieletnich,
- Godziny wychowawcze poświęcone problemom współczesnych uzależnień.

Na bieżąco współpracowano z takimi instytucjami wspierającymi szkołę jak:

- Komisariat Policji,
- Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna,
- Świetlica Socjoterapeutyczna,
- Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej,
- Z kuratorami sądowymi z Sądu Rejonowego- uczniowie mający nadzór kuratorski, lub nadzór nad rodziną.

W kolejnej ze szkół, aby przeciwdziałać możliwości wystąpienia problemów związanych z nadużywaniem tych substancji w szkole prowadzone są takie działania profilaktyczne jak: rozmowy z higienistką szkolną czy też funkcjonariuszem policji, na lekcjach przyrody nauczyciele prowadzą z uczniami rozmowy dotyczące profilaktyki problemów alkoholowych, narkomanii oraz spożywania substancji odurzających, zebrania z rodzicami, na których poruszany jest temat w/w substancji, w ferie zimowe organizowane są zajęcia sportowe, żeby uczniowie mogli spędzić czas aktywnie i zdrowo, w czasie roku szkolnego prowadzone są zajęcia pozalekcyjne, co pozwala uczniom zorganizować czas pozytywnie i efektywnie, uczniowie mogą rozwijać swoje zainteresowania. Do realizowanych programów należą:

- Szkolny Program Profilaktyki,
- Promowany jest zdrowy tryb życia,
- Organizowane są zajęcia świetlicowe,

Wskazane działania wpływają pozytywnie na stosunki międzyludzkie oraz miłe spędzanie czasu wolnego przez uczniów. Do współpracy zachęceni są rodzice, którzy biorą udział w imprezach szkolnych, spotkaniach oraz wspólnych piknikach, warsztatach czy rajdach rowerowych.

Podczas godzin wychowawczych w jednej ze szkół, w klasach IV- VI przeprowadzane są rozmowy z uczniami, którzy uświadamiani są o zagrożeniach wynikających z uzależnienia od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych. Natomiast w klasach I- III realizowany jest program profilaktyczny „ Nie pal przy mnie proszę”, w klasach IV natomiast program „Znajdź właściwe rozwiązanie”. Systematycznie przeprowadzane są ankiety dot. tematyki alkoholu, substancji odurzających, narkotyków i palenia papierosów. Organizowane są pogadanki z policjantką ds. nieletnich

Komisariatu Policji w Łapach, na temat przeciwdziałania skrajnym formom nieprzystosowania społecznego oraz odpowiedzialności nieletnich za popełniane czyny karalne.

Funkcjonariusze Komisariatu Policji w Łapach przeprowadzali cykliczne spotkania profilaktyczne z dziećmi i młodzieżą ze szkół na terenie działania jednostki, których tematem była problematyka zażywania środków odurzających, używania alkoholu oraz palenia papierosów. Zarówno Asystent ds. Nieletnich i Patologii jak i dzielnicowi podczas spotkań z uczniami informowali o odpowiedzialności prawnej nieletnich związanej z czynami karnymi oraz przejawami demoralizacji, związanymi bezpośrednio z używaniem w/w substancji. Prowadzone były również rozmowy na temat przyczyn i ewentualnych możliwości zapobiegania tego typu zachowaniom. Podczas wizyt w szkołach zachęcano w szczególności pedagogów do informowania Policji o wszelkich zauważonych czynach karalnych oraz przejawach demoralizacji związanych z w/w zjawiskami, dając tym samym sygnał, że nie ma przyzwolenia na takie zachowania.

W jednej ze szkół średnich od wielu lat realizowany jest program profilaktyczny dotyczący uzależnień od alkoholu, narkotyków oraz innych substancji odurzających. W ramach tego programu przeprowadzone zostało badanie za pomocą ankiet diagnozujących w/w problem.

W bieżącym roku szkolnym w badaniu wzięło udział 50 uczniów klas pierwszych i drugich. Uzyskano następujące informacje:

- 27 uczniów miało kontakt z alkoholem,
- 29 uczniów stwierdziło, że nie miało problemu z kupowaniem alkoholu w sklepie,
- 3 uczniów przyznaje, że pali papierosy (w/w uczniowie zaczęli palić papierosy w wieku: 9, 12, 14 lat),
- uczniowie zapytani o to jakie tematy zajęć wychowawczo- profilaktycznych ich interesują, najczęściej wybierali uzależnienia od alkoholu i palenie papierosów.

W kolejnej z łapskich szkół, w ramach diagnozy środowiska rodzinnego dziecka prowadzone są:

1. Obserwacje uczniów,
2. Konsultacje z wychowawcami, rodzicami, nauczycielami w kontekście zaniedbań środowiskowych związanych z sytuacją bytową uczniów i ich rodzin, sytuacji kryzysowych, nieodpowiedniego sposobu spędzania wolnego czasu przez uczniów,
3. Wywiady środowiskowe,
4. Współpracujemy z instytucjami wspierającymi szkołę (Komisariatem Policji w Łapach, Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną w Łapach, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Łapach, Stowarzyszeniem Przyjaciół Osse), na rzecz pogłębienia diagnozy środowiska rodzinnego i lokalnego dziecka oraz określenia form wsparcia,

5. Pedagog uczestniczy w spotkaniach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Łapach,
6. Współpraca z kuratorami sądowymi i zawodowymi z Sądu Rejonowego z V Wydziału ds. Rodzinnych i Nieletnich w Białymstoku w sprawie uczniów z rodzin mających nadzór kuratorski i uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

Rozpoznawanie sytuacji wychowawczej w szkole:

1. Obserwacje relacji rówieśniczych, indywidualne rozmowy z uczniami przejawiającymi trudności wychowawcze,
2. Doprecyzowywanie procedur postępowania w sytuacjach kryzysowych,
3. Analiza dokumentów szkolnych: monitoring frekwencji, oceny z zachowania i uwagi w dzienniku,
4. Rozmowy z wychowawcami klas, nauczycielami i rodzicami na temat spotykanych trudności wychowawczych,
5. Ocena stanu bezpieczeństwa w szkole przez analizę wyników badań ankietowych- ankietę na temat uzależnień przeprowadzana wśród uczniów, rodziców i nauczycieli,
6. Spotkania Zespołu Wychowawczego (pedagog i wychowawcy)- omawianie sytuacji wychowawczych w szkole, sytuacja rodzinna ucznia, ustalanie środków zaradczych w sytuacjach kryzysowych.

Działania realizowane w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów:

1. Warsztaty z policjantką ds. nieletnich organizowane co roku dla uczniów klas III gimnazjum- prelekcja o odpowiedzialności prawnej,
2. Pogłębianie wiedzy na temat uzależnień na lekcjach biologii,
3. Spotkania z psychologiem z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łapach na temat uzależnień, zapoznanie z negatywnymi skutkami stosowania używek: dla klas IV-VI w szkole podstawowej, dla klas I-III gimnazjum oraz podczas wywiadówki- dla rodziców i nauczycieli,
4. Spotkania rodziców i nauczycieli z pedagogiem z Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Łapach- prelekcja nt. uzależnień, dopalaczy i innych środków psychoaktywnych- „Kochać i wymagać”,
5. Szkolenie rady pedagogicznej przez psychologa z Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Łapach- „Uzależnienia- co może niepokoić w zachowaniu uczniów?”,
6. Propagowanie zdrowego stylu życia:
 - a. Realizacja programów:
 - „Nie pal przy mnie, proszę”- klasy I-III sp
 - „Mały Mistrz”- klasa I sp

- b. Tematyka godzin wychowawczych (m.in. o uzależnieniach, radzeniu sobie z emocjami, moje zainteresowania, pasje, choroby),
 - c. Zajęcia w ramach lekcji wychowania fizycznego,
 - d. Wdrażanie uczniów do aktywnego spędzania wolnego czasu na rajdach rowerowych, wycieczkach,
7. Wykonywanie plakatu „Wolni od dymu”- co roku w ramach Światowego Dnia bez Tytoniu,
8. Cykliczne spotkania z policjantem w ramach działań- „Bezpieczna droga do szkoły”, „Bezpieczne wakacje”,
9. W zachowaniu bezpieczeństwa w szkole pomocny jest monitoring (dzięki któremu łatwiej i precyzyjniej jest dotrzeć do rozwiązania problemu) oraz dyżury nauczycieli podczas przerw,
10. Opracowanie i realizacja projektów szkolnych wychowujących do wartości:
- a. projekt „Klasa z postępem”- już trzeci rok motywowanie uczniów do zachowań prospołecznych, do nauki,
 - b. szkolny konkurs „Najlepszy kolega/koleżanka”,
 - c. projekt „Człowiek z pasją”- spotkania z ciekawymi ludźmi- w ubiegłym roku szkolnym,
 - d. projekt „Bądźmy razem”- kształtowanie postaw przy współpracy w rodzinach- w tym roku szkolnym,
 - e. projekt „Otwarci na bibliotekę”- upowszechnianie czytelnictwa- w tym roku szkolnym,
 - f. w klasach- debatach „Najważniejsze wartości w moim życiu”- w tym roku szkolnym.
11. W ramach własnych środków i dzięki życzliwości sponsorów szkoła zakupuje nagrody uczniom za udział w konkursach i akcjach profilaktycznych,
12. Zajęcia profilaktyczne dla uczniów z pedagogiem szkolnym,
13. Działalność „Koła Caritas”- prowadzenie akcji pomocowych, zbieranie artykułów żywnościowych, artykułów szkolnych, środków czystości, zabawek i wspieranie uczniów z rodzin potrzebujących (akcje- zbiórka artykułów szkolnych, paczki bożonarodzeniowe),
14. Spotkania z rodzicami podczas dni otwartych i dyżurów nauczycieli- wyjaśnianie problemów, szukanie środków zaradczych,
15. We wrześniu 2016 r.- udział uczniów w warsztatach antydyskryminacyjnych w ramach projektu „Różnorodność- podaj dalej! 2016” organizowanych przez Stowarzyszenie 9/12 w Białymstoku, we współpracy w UWB,
16. Organizowanie Pomocy psychologiczno- pedagogicznej dla uczniów- konsultacje i porady z pedagogiem, zajęcia wyrównawcze z przedmiotów,
- a. Uczenie uczniów poprawnego komunikowania się:

- na zajęciach komputerowych i informatyki- „Jak ustrzec się przed ryzykownymi zachowaniami w Internecie: agresja elektroniczna i cyberbullying?”
 - na lekcjach wychowawczych- „Poznajemy postawy asertywne, agresywne, uległe”,
17. Wykorzystywanie pomocy dydaktycznych do prowadzenie zajęć profilaktycznych: filmów o tematyce profilaktycznej- uzależnienia, substancje psychoaktywne, przemoc- wychowawcy, pedagog podczas godzin wychowawczych,
 18. W klasach IV szkoły podstawowej i I gimnazjum przeprowadzana jest diagnoza na temat wielorakiej inteligencji u każdego ucznia. Ta wiedza wspomaga rozwijanie indywidualnych zdolności dzieci, nakierowuje na rozwijanie pasji,
 19. Udział nauczycieli w konferencjach dotyczących zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży, m.in. sięgania po środki psychoaktywne:
 - a. „Dopalacze- diagnoza, profilaktyka, pomoc”,
 - b. „Jak sprawić, by uczniowie w klasie czuli się bezpiecznie?”.
 20. Zespół Szkół w Łapach należy do Forum Szkół Integralnego Wychowania, które upowszechnia innowacje wychowawcze wzmacniające integralny rozwój i wychowanie ze szczególnym uwzględnieniem promowania wartości.

W kolejnej ze szkół podjęto następujące działania:

1. W szkole przeprowadzono diagnozę zagrożenia środkami psychoaktywnymi. Wzięły w niej udział wszystkie klasy pierwsze, drugie i trzecie. Na podstawie diagnozy opracowano tematykę zagadnień do zrealizowania w klasach, w których pojawiły się wskazania świadczące o kontaktach z używkami oraz wykorzystano je przy pisaniu szkolnego programu profilaktyki.
2. W szkole przeprowadzane były zajęcia o charakterze profilaktycznym. Realizatorami byli: wychowawcy klas, pedagog Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Łapach. Tematyka zajęć: „ Uzależnienie, czy mnie dotyczy?”, „Uzależnienia, jak rozpoznać, jak rozumieć”, w klasach pierwszych i drugich przeprowadzono lekcje wychowawcze na temat „Narkotyki i dopalacze uzależniają i szkodzą memu zdrowiu i życiu”.
3. Uczniowie klasy drugiej brali udział w Programie Profilaktycznym „ARS czyli jak dbać o miłość?”
4. Odbyły się wywiadowki profilaktyczne dla rodziców na temat „Bliżej siebie dalej od uzależnień”.
5. W szkole był przeprowadzony konkurs profilaktyczny na plakat pod hasłem „Świat bezpieczny wolny od uzależnień”.
6. W klasach pierwszych i drugich kurator zawodowy Sądu Rejonowego w Białymstoku realizował zajęcia „Bądź fairplay w sieci”.

7. W ramach profilaktyki palenia tytoniu w klasach odbyły się pogadanki na temat "Papierosy ukryta prawda", zajęcia połączone z prelekcją filmu na temat „Nikotyna legalny narkotyk”, informacje na temat zagrożeń związanych z uzależnieniem od tytoniu zamieszczono na stronie internetowej szkoły.
8. Odbyła się wywiadówka profilaktyczna na temat: „Nowe, dostępne zagrożenia- dopalacze i sterydy”.
9. W klasach pierwszych i drugich odbywały się spotkania z przedstawicielem Komisariatu Policji w Łapach ds. nieletnich na temat „ Aspekty prawne najczęściej popełnianych wykroczeń i przestępstw przez młodzież”.
10. Z uczniami przejawiającymi symptomy zażywania alkoholu prowadzono indywidualną pracę wychowawczą i profilaktyczną, uświadamiającą o zagrożeniach, konsekwencjach nałogu.
11. Szkoła stosuje profilaktykę alternatywną poprzez zapewnienie szerokiej gamy zajęć pozalekcyjnych w miarę zgłaszanych przez uczniów potrzeb.
12. Prowadzimy systematyczną współpracę z rodzicami uczniów, informujemy rodziców o sytuacjach palenia tytoniu i uczulamy na problem spożywania alkoholu w czasie imprez młodzieżowych, zagrożenia związane z sięganiem przez młodzież po dopalacze i marihuanę.
13. Prowadzimy systematyczną współpracę z kuratorami sądowymi i Komisariatem Policji w Łapach szczególnie w sytuacji rodzin lub uczniów dysfunkcyjnych. W miarę potrzeb na bieżąco informujemy KP w Łapach o przypuszczeniach o niekorzystnej sytuacji pozaszkolnej naszych uczniów, funkcjonariusze policji są proszeni o monitoring i reagowanie w przypadku palenia papierosów przez uczniów szkoły.

W obszarze działań zapobiegawczych, naprawczych i pomocowych w Łapach działają instytucje i organizacje, które osobom uzależnionym i ich rodzinom udzielają różnych form pomocy na różnych szczeblach. Należą do nich:

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łapach.

Do głównych zadań realizowanych przez Komisję należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, a w szczególności:.

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu:
 - dostarczanie informacji o prowadzeniu profesjonalnej terapii,
 - motywowanie i kierowanie do leczenia,
 - kierowanie na leczenie odwykowe i zajęcia terapeutyczne, itp.

2. Udzielanie rodzinom, w których występuje problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:
 - zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego;
 - przyjmowanie zgłoszeń o przypadkach nadużywania alkoholu z jednoczesnym występowaniem przesłanek powodujących rozkład życia rodzinnego,
 - wzywanie na rozmowę osób, co do których wpłynęło zgłoszenie i pouczenie o konieczności zaprzestania ww. działań,
 - kierowanie na badanie przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
 - przygotowywanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym,
 - niesienie pomocy członkom rodzin z problemem alkoholowym,
 - Kontrola sytuacji dzieci wychowujących się w rodzinach z problemami alkoholowymi .
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży:
 - pomoc w zaopatrzeniu w materiały edukacyjne i informacyjne dotyczące problematyki uzależnień,
 - wspieranie, organizowanie i prowadzenie działań trzeźwościowych,
 - współorganizowanie, konsultowanie zajęć profilaktycznych, pomoc przy tworzeniu programów profilaktycznych.
4. Nadzór nad ograniczeniem dostępności alkoholu między innymi poprzez organizację szkoleń instytucji, organizacji i osób fizycznych z zakresu ustawy o wychowaniu trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
 - Ustalanie zasad wydawania i cofania zezwoleń oraz prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych.
1. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych:
 - przyjmowanie wniosków o środki finansowe,
 - opracowywanie preliminarza wydatków z Gminnego Funduszu Alkoholowego,

- podział i zlecanie zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- dążenie do stworzenia zintegrowanego systemu profilaktyki gminnej - współpraca z przedstawicielami władz samorządowych, instytucji i organizacji na terenie

2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łapach

Działania ośrodka koncentrują się na udzielaniu klientom pomocy, w postaci pieniężnej, rzeczowej (odzież, opał, żywność) oraz poradnictwa z zakresu spraw społecznych. Do zadań MOPS należy również nadzór nad realizacją programów profilaktycznych związanych z tematyką uzależnień, a także ich dofinansowywanie w miarę możliwości własnych oraz w wyniku pozyskania środków finansowych pochodzących z zewnątrz.

3. Świetlica socjoterapeutyczna

To placówka wsparcia dziennego działająca przy MOPS, mieszcząca się w Łapach przy ul. Głównej 50. Realizuje swoje zadania poprzez prowadzenie działalności: socjoterapeutycznej, wychowawczej i profilaktycznej. Otacza swoją opieką dzieci z rodzin potrzebujących pomocy psychologicznej, borykających się z trudnościami wieku rozwojowego, zaburzeniami zachowania i trudnościami emocjonalnymi. Do Świetlicy uczęszczają dzieci w wieku od 6 do 16 lat.

Celem Świetlicy jest:

- pomoc dzieciom w stworzeniu bezpiecznego środowiska,
- zwiększenie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach w domu i poza domem,
- podnoszenie poczucia własnej wartości przez wzmacnianie mocnych stron dziecka,
- uczenie akceptowania i swobodnego wyrażania uczuć,
- uczenie planowania i organizowania codziennych zajęć stosownie do wieku dziecka,
- zaproponowanie sensownych sposobów spędzania czasu wolnego,
- uczenie poszanowania tradycji, ciągłości kulturowej,
- umożliwienie poznania mechanizmów choroby alkoholowej i jej wpływu na życie rodzinne,
- wdrażanie do samodzielności.

Placówka współpracuje z instytucjami tj.: Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, szkoły, PCPR, inne, które mogą pomóc rodzinie w rozwiązywaniu jej problemów, a zwłaszcza w zakresie podejmowania interwencji wobec osób uzależnionych i współuzależnionych. Niezwykle istotna jest tu współpraca z wychowawcami klas, pedagogami szkolnymi i nauczycielami uczącymi

dzieci. Współpraca ta polegająca na wymianie informacji konieczna jest do prawidłowej pomocy i kontroli postępów dzieci.

W 2012 roku została utworzona filia Świetlicy Socjoterapeutycznej przy Zespole Szkół w Łapach w związku z licznymi problemami występującymi na tym obszarze.

4. Łapskie Stowarzyszenie Klubów Abstynenta Klub Abstynenta Przyszłość

Klub oferuje swoim członkom, a także ich rodzinom pomoc w zwalczaniu nałogu i pojawiających się w związku z tym problemach rodzinnych. Umożliwia także wymianę doświadczeń, stanowiąc tym samym grupę wsparcia dla swoich członków. Jej głównymi celami jest kształtowanie u swoich członków trwałych dążeń do całkowitego powstrzymania się od picia wszelkich napojów alkoholowych, zażywania tabletek psychotropowych i innych środków odurzających, propagowanie trzeźwego stylu życia oraz zmianę obyczajów w kierunku usuwania z życia rodziny i jednostki napojów alkoholowych i innych środków odurzających jako stałych składników zwykłych wydarzeń i różnych uroczystości, nawiązywanie ścisłej współpracy z placówkami leczenia odwykowego, zakładami pracy, a także z instytucjami i organizacjami zainteresowanymi działaniami podejmowanymi w celu zapobiegania alkoholizmowi i łagodzeniu jego skutków.

5. Komisariat Policji w Łapach w celu skoordynowania przedsięwzięć dotyczących przemocy w rodzinie, gdzie niejednokrotnie dochodzi do nadużywania alkoholu przez członków rodziny, powołał zespół, do którego zadań należy m. in.: systematyczne odwiedzanie rodzin dotkniętych wykluczeniem społecznym, rozszerzenie współpracy z Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łapach i z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Łapach, kontrola punktów sprzedaży alkoholu, zaciśnięcie współpracy z pedagogami szkolnymi, kuratorami w celu systematycznego przepływu informacji o rodzinach, gdzie dochodzi do przemocy i w których są dzieci w wieku szkolnym, prowadzenie spotkań przez asystenta d/s nieletnich i dzielnicowego z młodzieżą szkolną celem informowania o istniejącym problemie i sposobie postępowania, zaciśnięcie współpracy z pedagogami szkolnymi, kuratorami i innymi instytucjami zajmującymi się problematyką przemocy w rodzinie. Wobec łamania zasad prawa przez osoby spożywające lub nadużywające alkohol prowadzone są ciągłe wzmożone działania mające na celu ograniczenie negatywnych zjawisk, jakimi jest handel napojami alkoholowymi pomimo braku koncesji oraz zatrzymania nietrzeźwych kierowców. W zależności od stopnia szkodliwości społecznej interwencje te kończą się pouczeniami, grzywną w postaci mandatów karnych lub skierowanymi wnioskami o ukaranie do Sądu Rejonowego w Białymstoku.

6. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie - działa on na podstawie porozumień zawartych pomiędzy Burmistrzem Gminy Łapy, a podmiotami, których przedstawiciele zostaną powołani w skład zespołu. Zadania Zespołu Interdyscyplinarnego realizowane są przede wszystkim poprzez:

- ocenę sytuacji problemowej osoby indywidualnej, rodziny lub środowiska oraz wypracowanie sposobu postępowania, który będzie miał na celu przywrócenie integralności rodziny bądź środowiska, a także możliwości realizowania ich funkcji;
- podejmowanie interwencji w przypadku przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu jej powstrzymanie;
 - monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy;
 - inicjowanie przedsięwzięć mających na celu zwiększenie skuteczności działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie;
- monitoring, superrewizję i ewaluację procesów wdrażania przez jednostki, instytucje zajmujące się problemem przemocy domowej procedur wypracowanych przez Zespół;
- realizowanie działań informacyjnych wśród mieszkańców gminy Łapy na temat problemu przemocy oraz tworzenie lokalnych programów i kampanii profilaktycznych;
- inicjowanie badań, diagnoz środowiskowych oraz analiza danych, które dotyczą prac Zespołu i stanowią dla niego źródło informacji.

7. Placówki oświatowo – wychowawcze

Poprzez programy edukacyjne kształtujące postawy i umiejętności ważne dla zdrowego i trzeźwego życia prowadzone są profilaktyczne oddziaływania wobec dzieci i młodzieży. Prowadzenie na terenie szkół programów profilaktyczno - wychowawczych, a także finansowanie prelekcji nt. uzależnień, przemocy w rodzinie i przemocy rówieśniczej przedstawień teatralnych dla dzieci i młodzieży odpowiadającym standardom wyznaczonym przez technologie.

Profilaktyka pierwszorzędowa – adresowana do ogółu dzieci i młodzieży, mającą na celu promocję zdrowego stylu życia oraz opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej czy narkotykowej

Profilaktyka drugorzędowa – adresowana do grup podwyższonego ryzyka, a więc do osób, które przeszły już inicjację i u których występują liczne lub poważne problemy (osobiste, rodzinne, szkolne) – świetlice szkolno - wychowawcze.

III. ANALIZA SWOT

W celu realizacji Programu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii ważna jest analiza możliwości Miasta i Gminy pod względem mocnych i słabych stron, okazji i zagrożeń, które będą mogły wpłynąć na efekt końcowy programu. Na podstawie powyżej zamieszczonych informacji – diagnozy

możliwe jest wyeksponowanie najważniejszych obszarów problemowych i skonstruowanie analizy otoczenia zewnętrznego i wewnętrznego głównych obszarów problemowych metodą SWOT

Analiza SWOT, jak i kolejne etapy niniejszego programu oparte są na kilku istotnych elementach:

- **Realizm** – dzisiejsze społeczeństwo jest świadome co do problemu alkoholizmu i narkomanii, panuje przekonanie iż, rozpowszechnienie alkoholu jak i substancji uzależniających i ich nadmierne używanie jest niepożądane. Problem ten jednak jest złożony i wymaga wielokierunkowych działań by sobie z nim poradzić. Poniższy program prezentuje wachlarz różnorodnych instrumentów jednak może tylko w nieznacznym stopniu zmieniać postawy społeczne wobec alkoholu, i narkotyków tym samym większy nacisk położono na działania korygujące szkody powstałe w wyniku alkoholizmu i narkomanii a nie na walce z samymi uzależnionymi.
- **Kontekst innych substancji** – dzisiejsza profilaktyka wspólnie traktuje i nie rozdziela problemu uzależnień od alkoholu i narkotyki. Mechanizm i motywy sięgania po środki psychoaktywne są bardzo zbliżone. Dlatego też w niniejszym programie w przypadku wielu działań nie jest możliwe rozdzielenie tych dwóch kontekstów uzależnienia od siebie, zwłaszcza, jeśli działania dotyczą dzieci i młodzieży.
- **Budowanie społecznej akceptacji** – ważne jest by uruchomić mechanizm rzetelnej informacji o programie, osiągnięciach i problemach w realizacji programu. Ukazać sposoby pokonywania problemów i jego lokalnych uwarunkowaniach. Ważne jest także by włączać do realizacji jak największą ilość partnerów, prowadzić społeczny dialog zmierzający do akceptacji działań tego programu oraz konsultować to z profesjonalistami różnych dziedzin. Bo w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii ważne lokalne podejście do problemu.

Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- **SIŁY** – ukazują wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną
- **SŁABOŚCI** – ukazują wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną
- **SZANSE** – ukazują zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- **ZAGROŻENIA** – ukazują zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów

MOCNE STORNY	SŁABE STORNY
- Podnoszenie kwalifikacji przez pracowników jednostek działających na rzecz dziecka, rodziny -Działające Świetlice Socjoterapeutyczne -Atrakcyjne walory turystyczne i kulturowe miasta i okolicy -Prowadzenie pracy socjalnej z rodziną -Aktywne działanie organizacji pozarządowych -Systematyczne podnoszenie kwalifikacji przez kadrę pomocy społecznej -Szeroki wybór zajęć pozalekcyjnych -Możliwość korzystania z wsparcia grup samopomocowych -Odpowiedzialność osobista i zaangażowanie, otwartość kadry specjalistycznej - Realizacje szkolnych programów profilaktycznych -Działający aktywnie Klubu Seniora dla osób w wieku poprodukcyjnym - Działający aktywnie Klubu Wolontariusza - Przygotowana merytorycznie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych -Możliwość szybkiego kontaktu na linii nauczyciel- rodzic - System stypendialny dla dzieci - Centrum Integracji Społecznej - Klub Integracji Społecznej - Zainteresowanie problemem ze strony szkół - Odpowiednie przygotowanie kadr w szkołach i instytucjach wspierających proces wychowawczy - Prawidłowe wykorzystywanie środków finansowych pochodzących m. in. z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	- Wysoki poziom bezrobocia - Słaba baza sportowa - Brak infrastruktury wewnątrz i na zewnątrz budynków administracyjnych dla osób niepełnosprawnych - Wyuczona bezradność i roszczeniowość postaw -Wzrastająca liczba osób eksperymentujących ze środkami psychoaktywnymi -Niechęć osób z problemem alkoholowym do podjęcia leczenia -Niewystarczająca świadomość społeczności lokalnej na temat współczesnych zagrożeń związanych z uzależnieniem -Brak na terenie gminy placówek resocjalizacyjnych, placówek dla nieletnich oraz samotnych matek z dzieckiem -Niewystarczająca ilość organizacji pozarządowych działających na rzecz osób uzależnionych i zajmujących się profilaktyką uzależnień -Niedostateczna liczba grup wsparcia, grup samopomocowych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym -Mała świadomość społeczna „społeczność lokalna nie włącza się w działania samopomocowe -Niedostateczna baza rehabilitacyjna dla osób niepełnosprawnych - Brak ośrodka terapii uzależnień - Niedostateczne finansowanie zadań pomocy społecznej

SZANSE	ZAGROŻENIA
- Silny, posiadający kompetencje – sprawnie działający samorząd -Możliwość uzyskiwania dotacji z funduszy unijnych -Możliwość pozyskiwania środków finansowych na podnoszenie kwalifikacji zawodowych -Wzrost zainteresowania zdrowym stylem życia -Stałe doskonalenie zawodowe pracowników pomocy społecznej -Wysoki poziom współpracy pomiędzy rodziną a szkołą -Prowadzenie programów profilaktycznych na terenie szkół -Wzrost pracy wolontariuszy na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym - Nawiązanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze wykluczenia społecznego - Istnienie systemu wsparcia dla osób i rodzin wymagających specjalistycznej pomocy - Rozwój podmiotów ekonomii społecznej na terenie gminy Łapy -Prowadzenie programów profilaktycznych na terenie szkół -Aktywna działalność Klubu Integracji Społecznej	-Starzenie się społeczeństwa -Odływ młodych, wykształconych osób z miasta -Zanieczyszczenie środowiska naturalnego - Niewystarczające środki publiczne na pomoc dzieciom, młodzieży oraz rodzinie -Brak specjalistycznej i wysoko specjalistycznej opieki medycznej -Niespójność poziomu i kierunków kwalifikacji zawodowych z potrzebami lokalnego rynku pracy -Narastająca przestępczość przemoc i agresja dzieci i młodzieży, -Niewystarczające wywiązywanie się rodziców ze swych zadań opiekuńczych i wychowawczych, -Wzrastający poziom narkomanii, alkoholizmu i żebractwa - Występowanie na terenie miasta i gminy zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnienia, rozpad więzi rodzinnych, przemoc w rodzinie, ubóstwo, marginalizacji i alienacji grup i osób - Niekontrolowany dostęp młodzieży do Internetu -Niska wiedza społeczeństwa na temat współczesnych zagrożeń - Obawa rodzin przed ujawnieniem problemu w środowisku - Zubożenie społeczeństwa

Wykonana analiza SWOT stała się podstawą do sformułowania wizji i misji Gminy i Miasta Łapy w zakresie problemu społecznego, jakim są uzależnienia oraz do sformułowania problemów i celów objętych realizacją Programu

IV. CELE I ZADANIE PROGRAMU

Głównym celem Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Miasta i Gminy Łapy na rok 2017 jest ograniczenie skali występujących na terenie miasta i gminy uzależnień oraz ich negatywnych następstw, w szczególności

przemocy w rodzinie . W dążeniu do jego realizacji niezbędne jest sformułowanie szczegółowych celów :

W związku z realizacją **celu nr 1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, dzieci i rodzin** przewiduje się następujące zadania:

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, dzieci i rodzin					
Lp.	Zadania	Sposób realizacji	Termin realizacji	Wskaźniki	Realizatorzy
1	Udzielanie wsparcia edukacyjnego, emocjonalnego, prawnego dla osób z problemem alkoholowym (pijącym szkodliwie)	Praca socjalna Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	działania ciągłe	Liczba i rodzaj podjętych działań	– Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
2	Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego	-Działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Wnioskowanie o leczenie przymusowe na podstawie zgromadzonej dokumentacji wywiadów środowiskowych, danych z Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, podań rodziny; finansowanie kosztów dojazdu na terapię.	działania ciągłe	-Liczba konsultacji motywujących do podjęcia leczenia -Liczba wniosków	-Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych -Komisariat Policji w Łapach - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

3	Rozpowszechnianie inf. o formach pomocy świadczonych przez placówki różnego typu	-Zamieszczenie informacji w lokalnej prasie -Systematyczne zamieszczanie informacji z dziedziny profilaktyki uzależnień, problemów alkoholowych i narkomanii na stronie internetowej Urzędu Miejskiego i MOPS w Łapach -Bieżące uaktualnianie katalogu placówek, organizacji i instytucji pomocowych na stronie	działania ciągłe	- artykuły -oferta informacyjna	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej -Urząd Miejski w Łapach
---	---	--	------------------	---	---

4	Zwiększenie liczby miejsc poradnictwa i wsparcia dla osób uzależnionych i ich rodzin	-Organizacja grupy wsparcia i samopomocy -Kontynuacja systemu komunikacji, poradnictwa internetowego -Wspieranie działalności Świetlicy Socjoterapeutycznej przy MOPS w Łapach (pomoc psychologiczna, edukacyjna dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, pedagogizacja rodziców) -Podtrzymanie działalności Filii Świetlicy Socjoterapeutycznej w Łapach (Osse) przy Zespole Szkół w Łapach -Koordynowanie działań dotyczących pomocy ofiarom przemocy, poprzez współpracę z Policją, MOPS, przedstawicielami ochrony zdrowia, szkołami, organizacjami pozarządowymi, osobami fizycznymi i innymi realizującymi programy przeciwdziałania przemocy domowej.	działania ciągłe	-Liczba spotkań -Liczba porad -Liczba odbiorców -Ilość szkoleń -Liczba porad i interwencji	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej -Szkoły (Pedagogzy) -Komisariat Policji w Łapach
---	---	---	------------------	--	--

W związku z realizacją **celu 2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie** przewiduje się następujące zadania:

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie					
Lp.	Zadania do zrealizowania	Sposób realizacji	Termin realizacji	Wskaźnik i	Realizatorzy
1	Prowadzenie poradnictwa oraz udzielanie wsparcia dla członków rodzin, w których występują problemy alkoholowe	-praca socjalna Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej; -wdrażanie procedury Niebieskie Karty przez Zespół Interdyscyplinarny	działania ciągłe	- Liczba i rodzaj podjętych działań	- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - Zespół Interdyscyplinarny
2	Udzielanie wsparcia psychologicznego i socjoterapeutycznego dzieciom z rodzin, gdzie występują problemy alkoholowe	--Wspieranie działalności Świetlicy Socjoterapeutycznej przy MOPS w Łapach (pomoc psychologiczna, edukacyjna dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, pedagogizacja rodziców) - Podtrzymanie działalności Filii Świetlicy Socjoterapeutycznej w Łapach (Osse) przy Zespole Szkół w Łapach	działania ciągłe	- Liczba i rodzaj podjętych działań	- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
3	Udzielanie pomocy prawnej zmierzającej do ochrony przed następstwami nadużywania alkoholu przez bliską osobę	-porady prawnika w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej - praca socjalna Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	działania ciągłe	- Liczba konsultacji	- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

W związku z realizacją celu 3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych w Świetlicach przewiduje się następujące zadania:

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych w Świetlicach					
p.	Zadanie do zrealizowania	Sposób realizacji	Termin realizacji	Wskaźniki	Realizatorzy
1	Edukacja publiczna społeczności lokalnej	Prowadzenie działalności informacyjnej o miejscach i instytucjach zajmujących się niesieniem pomocy osobom w kryzysie (ulotki, ogłoszenia w lokalnej prasie, na tablicach ogłoszeń, na stronie internetowej)	działania ciągłe	Liczba i rodzaj podjętych działań	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny
2	Edukacja dzieci i młodzieży	Organizowanie i prowadzenie na terenie szkół zajęć edukacyjno-warsztatowych	działania ciągłe	Liczba szkół, klas objętych zajęciami. Liczba uczniów uczestniczących w zajęciach.	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Placówki oświatowe
3	Edukacja rodziców	Organizowanie spotkań edukacyjnych dla rodziców	działania ciągłe	Liczba i rodzaj przeprowadzonych szkoleń.	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjny, Placówki oświatowe

4	Edukacja zawodowa grup	Organizowanie szkoleń dla nauczycieli, pedagogów, sprzedawców napojów alkoholowych oraz osób zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych	działania ciągłe	Liczba osób z poszczególnych grup, które uczestniczyły w szkoleniach.	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe
5	Organizowanie pozalekcyjnych zajęć dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka	Wspieranie działalności Świetlicy Socjoterapeutycznej przy MOPS w Łapach (pomoc psychologiczna, edukacyjna dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, pedagogizacja rodziców) Podtrzymanie działalności Filii Świetlicy Socjoterapeutycznej w Łapach (Osse) przy Zespole Szkół w Łapach	działania ciągłe	Liczba i rodzaj świetlic prowadzących zajęcia pozalekcyjne. Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
6	Tworzenie dodatkowych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież	Dofinansowanie wakacyjnych wypoczynków dla dzieci ze Świetlic Socjoterapeutycznych	działania ciągłe	Liczba i rodzaj dofinansowanych form spędzania czasu wolnego	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

7	Podniesienie kwalifikacji osób pracujących z osobami uzależnionymi ich rodzinami	-Podniesienie kwalifikacji z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii poprzez udział w kampaniach, projektach i krajowych i międzynarodowych. - Pozyskiwanie i przyswajanie informacji w książkach, czasopismach i publikacjach specjalistycznych - Udział w szkoleniach, kursach, konferencjach oraz innych formach spotkań związanych z podnoszeniem kwalifikacji osób i specjalistów pracujących na rzecz lokalnego środowiska w zakresie pracy z osobami uzależnionymi i ich rodzinami.	działania ciągłe	- Pozyskane kwalifikacje - Liczba szkoleń	-Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej -Szkoly
---	---	---	------------------	---	--

W związku z realizacją celu nr 4. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych na terenie gminy Łapy oraz zmniejszenie rozmiaru już istniejących przewiduje się następujące zadania:

Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych na terenie gminy Łapy oraz zmniejszenie rozmiaru już istniejących				
Zadanie do zrealizowania	Sposób realizacji	Termin realizacji	Wskaźnik i	Realizatorzy
1.Edukacja dzieci i młodzieży z zakresu problematyki uzależnień	- Zorganizowanie letniego wyjazdu z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych - Promowanie działań profilaktycznych realizowanych w ramach programu za pośrednictwem różnych form przekazu, w tym także Internetu - Organizacja happeningów, dni sportu mających na celu promocje aktywnego i wolnego od nałogów życia -Realizację programów profilaktycznych, konkursów i turniejów o tematyce profilaktycznej w szkołach i placówkach wsparcia dziennego - Realizacja programów dla rodziców i warsztatów umiejętności rodzicielskich przygotowujących rodziców do wychowania dzieci bez przemocy -Wykorzystywanie zainteresowań młodzieży i ich aktywności fizycznej do budowania alternatywnych, w stosunku do picia alkoholu i zażywania narkotyków, sposobów spędzania wolnego czasu i realizacji własnych zainteresowań poprzez dofinansowanie wypoczynku w miejscu zamieszkania	działania ciągłe	Liczba dzieci Ilość artykułów Ilość imprez Ilość konkursów Ilość programów	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Szkoły Dom Kultury w Łapach

W związku z realizacją celu nr 5. **Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przez sądem w charakterze oskarżyciela publicznego** przewiduje się następujące zadania:

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przez sądem w charakterze oskarżyciela publicznego				
L.p.	Sposób realizacji	Termin realizacji	Wskaźniki	Realizatorzy
1	Prowadzenie działań kontrolnych punktów sprzedaży napojów alkoholowych	działania ciągłe	Liczba podjętych działań kontrolnych oraz skontrolowanych punktów sprzedaży. Liczba podjętych działań interwencyjnych	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
2	Zorganizowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na celu ograniczenie dostępności i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.	działania ciągłe	Ilość działań	
3	Lustracja obiektów handlowych pod kątem realizacji zapisów ustawy zabraniających reklamy i promocji napojów alkoholowych z wyjątkiem piwa w zakresie zawartym w art.13 ¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;	działania ciągłe	Liczba podjętych działań kontrolnych	
4	Kontrola obiektów handlu detalicznego i zakładów gastronomicznych w zakresie sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym, lub niepełnoletnim jak również na kredyt lub pod zastaw;	działania ciągłe	Liczba podjętych działań kontrolnych	

W związku z realizacją celu nr 6. **Propagowanie zdrowego stylu życia i świadomych wyborów ze szczególnym zwróceniem uwagi na dzieci i młodzież** przewiduje się następujące zadania:

Propagowanie zdrowego stylu życia i świadomych wyborów ze szczególnym zwróceniem uwagi na dzieci i młodzież			
Zadania	Działania	Wskaźniki	Realizator
Zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży	Dofinansowanie dożywiania dzieci uczęszczających do świetlicy	Ilość dzieci	-Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Łapy
	Organizacja imprez okolicznościowych tj. Wigilii, Andrzejk, Chojnika Noworoczna w Świetlicy Socjoterapeutycznej	Ilość imprez	-Szkoły -Urząd Miejski
	Zwiększenie oferty zajęć pozalekcyjnych	Ilość zajęć	-Dom Kultury Łapy
	Organizacja półkolonii	Ilość uczestników	- Organizacje pozarządowe
	Rozwój wolontariatu	Ilość osób	
	Organizacja turniejów i olimpiad sportowych	Ilość turniejów	
	Podtrzymanie funkcjonowania Filii Świetlicy Socjoterapeutycznej w Łapach (Osse) przy Zespole Szkół w Łapach	Ilość placówek	
	Kontynuacja organizacji pikniku prozdrowotnego	Ilość imprez	

V. KIERUNKI DZIAŁAŃ

Program swym zasięgiem obejmuje wiele grup docelowych. Jest to ogół społeczeństwa ludności Miasta i Gminy Łapy zwracając szczególną uwagę na dzieci i młodzież, w tym dzieci z grup ryzyka. Młodzi ludzie mają tendencję do podejmowania różnorodnych zachowań ryzykownych dla zdrowia. W związku z tym, w profilaktyce tych zachowań zasadnym jest tworzenie programów edukacyjnych dotyczących różnych rodzajów środków uzależniających (alkohol, tytoń, narkotyki) oraz łączenie różnorodnych działań podejmowanych wobec tej populacji. Warto jednak podkreślić, że alkohol jest najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży, a piwo najczęściej spożywanym napojem alkoholowym. Przy planowaniu programów profilaktycznych należy, zatem zwracać uwagę, aby nie koncentrowały się one wyłącznie na osłabieniu czynników ryzyka, lecz również na wspieraniu głównych czynników chroniących (zwłaszcza kształtowaniu silnej więzi rodzinnej, rozwijaniu zainteresowania nauką szkolną, wzmacnianiu gotowości do respektowania norm i wartości, a także wspieraniu praktyk religijnych).

Działania programu – realizowane w oparciu o zasadę pomocniczości – adresowane są do osób fizycznych i prawnych, realizujących zadania na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w społeczności lokalnej oraz wszystkich mieszkańców gminy i miasta Łapy. Program jest skierowany w szczególności do:

- osób uzależnionych i ich rodzin,
- dzieci i młodzieży, w tym m.in. z grup podwyższonego ryzyka, ze środowisk zagrożonych z powodu dysfunkcji lub sytuacji społeczno-psychologicznej, a także ich rodziców,
- grup samopomocy osób uzależnionych i ich rodzin,
- osób zawodowo zajmujących się profilaktyką, rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
- ofiar i sprawców przemocy domowej.

Skuteczna profilaktyka powinna oddziaływać na wszystkie wyżej wymienione środowiska. Efektywne działania profilaktyczne są bardzo istotne dla zapobiegania patologiom społecznym oraz zmniejszania rozmiarów zjawisk już występujących. W ramach programu prowadzi się szereg działań, ukierunkowanych na aktywne przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom społecznym oraz minimalizowanie tych, które już występują. Problem alkoholizmu i profilaktyki powinien być podkreślany i rozwiązywany na szczeblu lokalnym i lokalnej społeczności głównie z tego względu, że takie działania przynoszą najczęściej wymierne skutki. Coraz więcej miejsca w edukacji powinna zajmować z jednej strony profilaktyka alkoholowa, z drugiej zaś pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom ze względu na: poszerzenie problematyki związanej z alkoholizmem o zagadnienie przemocy w rodzinie, choroby wywołane alkoholem, szkody powodowane przez pijącą młodzież, a także ogólne przyzwolenie społeczne na spożywanie alkoholu przez młodych ludzi. Europejski Plan działań wobec szkód spowodowanych konsumpcją alkoholu podkreśla wyraźnie, że podejmowanie możliwie jak największej liczby działań powinno odbywać się na szczeblu lokalnym. Wszelkie działania w zakresie przeciwdziałania

alkoholizmowi mają nie tylko umocowanie ustawowe, ale przede wszystkim stanowią świadome działanie samorządu na rzecz dobra społeczności lokalnej.

VI. INTERESARIUSZE PROGRAMU

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych swym zasięgiem obejmuje wiele grup docelowych. W części profilaktycznej jest to ogół społeczeństwa, ale przede wszystkim dzieci i młodzież, w tym młodzież z grup ryzyka. W części dotyczącej leczenia program adresowany jest do osób uzależnionych od alkoholu i substancji odurzających, a także do osób żyjących w otoczeniu uzależnionego. Jednak obok beneficjentów programu istnieją także jego przeciwnicy, do których z pewnością można zaliczyć, właścicieli pubów i klubów, właścicieli punktów sprzedaży alkoholu oraz samych uzależnionych.

VII. REALIZATORZY PROGRAMU

Jednostką organizacyjną odpowiedzialną za prawidłową realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Miasta i Gminy Łapy na rok 2017 jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łapach.

Współrealizatorami Programu będą m. in: Urząd Miejski w Łapach, Dom Kultury w Łapach, Rada Miejska w Łapach, organizacje pozarządowe działające na terenie Miasta i Gminy Łapy, tym także kluby i stowarzyszenia sportowe, działające na rzecz przeciwdziałania alkoholizmowi, Komisariat Policji w Łapach, szkoły, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Łapach, Miejsko- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, parafie z terenu gminy Łapy, inni.

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Głównym źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii Miasta i Gminy Łapy stanowią dochody gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, wniesione przez podmioty gospodarcze w roku 2015 zgodnie z art. 18² Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz dodatkowo środki pozyskane z innych źródeł m. in. z dotacji celowych z budżetu państwa .

Finansowany może być również z dotacji celowych, a także darowizn, zapisów i innych wpływów od osób prawnych i fizycznych, jak też środków pozyskanych z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Miasta i Gminy Łapy realizowany będzie przez cały rok kalendarzowy.

Członkowie Komisji otrzymują wynagrodzenie za każde potwierdzone przez Przewodniczącego uczestnictwo w posiedzeniu Komisji w wysokości: przewodniczący, zastępca i sekretarz Komisji – 5% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego z poprzedniego kwartału ogłoszonego przez Prezesa GUS, pozostali członkowie komisji – 4% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego z poprzedniego kwartału ogłoszonego przez Prezesa GUS.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE I WNISOKI

Zakres działań może być zweryfikowany ze względu na wysokość środków finansowych przeznaczanych na ich realizację.

Powyższy program oparty jest na wiodącej i podmiotowej roli współpracujących ze sobą instytucji pomocy profesjonalnej i organizacji pozarządowych oraz dobieraniu specyficznych metod do rozwiązywania konkretnych problemów. Obejmuje swoim zasięgiem także problemy związane z ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Należy podkreślić, że w opisach działań realizowanych w ramach tego programu rzadko akcentowane jest pojęcie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, co może mylnie sugerować, że ten aspekt problemów alkoholowych jest niedostrzegany lub niedoceniany. Wydaje się że większość działań profilaktycznych, korekcyjnych i terapeutycznych związanych z rozwiązywaniem problemów alkoholowych odgrywa istotną rolę także w rozwiązywaniu problemów ubóstwa i wykluczenia społecznego. Istnieje wiele przykładów pokazujących, w jaki sposób skuteczna i profesjonalna terapia wspomagana samopomocową działalnością klubów abstynenckich i grup AA przyczynia się nie tylko do uratowania życia wielu ludzi, ale i wywołuje pozytywne zmiany związane z przezwyciężaniem bezrobocia i nędzy tych osób oraz ich rodzin. Niewątpliwie program nie wyczerpuje wszystkich działań, lecz ze względu na jego otwarty charakter można w każdej chwili uwzględniać celowe działania. W chwili obecnej, na podstawie analizy dostępnych danych uwzględniono te najpilniejsze i najważniejsze. W doborze takiego wachlarza działań najważniejszym kryterium wyboru były praktyczne możliwości realizacji działań. Rzeczywistość społeczna, dynamika zmian w mentalności społeczeństwa i zmiany właściwych ustaw i innych aktów prawnych zweryfikują, które założenia należy zmodyfikować i jak usprawnić realizację programu. Autorzy Programu mają jednak nadzieję, że oprócz wskazania konkretnych działań w ramach przyjętych celów Programu, wyzwoli on aktywność wielu grup, poprawi komunikację społeczną i podwyższy stopień współuczestniczenia w rozwiązywaniu trudnych społecznych problemów. Akceptacja wspólnie przyjętych rozwiązań przedmiotowego Programu przyczynić się powinna do odpowiedzialności za wyniki, a także pozwolić na korektę projektów w trakcie ich realizacji. Jednak nadrzędnym celem, przy wprowadzaniu jakichkolwiek zmian i poprawek, musi być dobro mieszkańców naszego miasta i Gminy.